

Till Nacka Tingsrätt, MMD Mål 1333-11

Angående geotiska perspektiv på SKB:s hantering av frågan

NACKA TINGSRÄTT
Avdelning 4

INKOM: 2017-10-25
MÅLN: M 1333-11
733: 819

Under denna domstolsförhandling har jag framlagt synpunkter under Punkt 24 (Aktbilaga 610-619), Punkt 29 (Aktbilaga 678) och Punkt 77 (Aktbilaga 733).

1. Hur arbetar SKB egentligen?

Inledningsvis frågande jag om hur SKB såg på sig själv:

- Är ni en firma som skall sälja en produkt (1),
- eller en organisation som skall ta fram en vetenskaplig produkt (2).

SKB ansåg sig inte kunna svara på.

Frågan är relevant

eftersom man i första fallet kan förstå

1 – om man tar sig friheten att utesluta för projektet ofördelaktiga fakta men i andra fallet måste kunna fordra

2 – att alla relevanta fakta tas med och redovisas

Det är väl så vi alla utgått från att det borde vara

SKB tar sig friheten att utesluta för projektet besvärande fakta.

Så visade det sig – med förkrossande tydlighet – vara när det gäller

- ① – jordbävningar (N.-A. Mörner)
- ② – berggrundsdata (H. Henkel)
- ③ – korrosion (P. Szakálos m.fl., T. Åkermark, J. Swahn)
- ④ – djupa borrhål (J. Swahn, F. Gibb, A. Orwell)
- ⑤ – hydrologi (K.-I. Åhäll, H. Henkel)
- ⑥ – lerbarriären (H. Henkel, O. Grinder, J. Swan, R. Pusch)
- ⑦ – radiologisk risker (M. Goldstick, C. Bosby, B. Kahanpää)

De av SKB uteslutna och för projektet besvärande fakta som motparterna redovisade (under Punkt 24) är alla centrala och av sådan allvarlig innebörd, att man med fog kan hävda att:

- ① – **KBS-3 metoden inte fungerar**
- ② – **Kopparkapseln faller som tillförlitlig barriär**
- ③ – **Lerhöljet faller som tillförlitlig barriär**
- ④ – **Berget inte är en tillförlitlig barriär**
- ⑤ – **Använt jordbävningsscenario kan utmönstras som undermåligt**
- ⑥ – **De radiologiska riskerna undervärderats**
- ⑦ – **Säkerhetsanalysen havererar helt såväl som i sina delar**
- ⑧ – **Djupa borrhål framstår som ett mycket gott alternativ**

Själv har jag visat hur uruselt det var med den vetenskapliga lyhördheten vad gäller jordbävningar, jordbävningseffekter, grundvattensrörelser i berget, kapselmiljö i depositions-hål, och därmed bentonit homogenitet och kopparkorrosion.

Frågorna är inte nya – men har konsekvent ignorerats respektive negerats. Så gör man inte i ett vetenskapligt projekt (i en doktorsavhandling skulle det kallas *fusk*). Bara i försäljningsprojekt ägnar man sig åt dylik *faktatvättning*.

2. Vad säger SKB?

I Aktbilaga 693, uttalar sig Saida Engström och påstår följande:

SKB välkomnar kritiska synpunkter, de bidrar till att vi kan genomföra vår viktiga uppgift. Det är vårt ansvar, att för varje kritisk synpunkt sätta oss in i den och ställa oss följande frågor:

- Finns frågan beaktad i vår säkerhetsanalys och om det är fallet, har ny kunskap tillkommit som ändrar analysen?
- Om frågan är ny, vilket vetenskapligt underlag bygger den på och bör den tas med i säkerhetsanalysen?
- Om den tas med i säkerhetsanalysen – vad får den då för konsekvenser för riskuppskattningarna? Som försiktighetsåtgärd gör vi också så kallade ”what-if”-analyser för att illustrera rent hypotetisk möjlig inverkan på risken med antagande att frågeställningen är giltig, även om vi, på redovisade grunder, kan visa att den inte är relevant. Att en process finns innebär inte med automatik att den är relevant för den långsiktiga säkerheten i slutförvaret. En systematisk analys krävs för att belägga detta.

Det är direkt motbjudande att ta del av en sådan förfalskning av hur det har gått till i verkligheten.

”Vi välkomnar kritiska synpunkter” – inte alls! Konsekvent har SKB ignorerat respektive negerat kritiska synpunkter, vilket synpunkterna under Punkt 24 visade med förkrossande tydlighet (se ovan).

”Det är vårt ansvar” – ja, visst är det så. Ändå gör man raka motsatsen i sitt handlande.

3. Geoetiska perspektiv

Det är förkastligt, oansvarigt, ovetenskapligt och i högsta grad oetiskt att sålla bort (genom ensidigt ignorerande eller negerande) besvärande vetenskapliga fakta, till fördel för åsikter som passar projektpromoveringen.

Slutsats

SKB:s ansökan om tillstånd för ett djupförvar av högaktivt kärnbränsleavfall i berget vid Forsmark enligt KBS-3 metoden är mycket illa underbyggt vad gäller jordbävningens risk, jordbävningseffekter, grundvattenrörelser, tunnelmiljö och kopparkorrosion. I detta avsnitt har jag också kunnat visa att handläggandet strider mot etiska principer och vetenskaplig kutym. I stället för att vara ett projekt drivet av vetenskapliga principer, har SKB kommit att arbeta efter principer som mest liknar en försäljares av en produkt, där man tar sig friheten att utesluta obekväma fakta. Ändå slår man sig för bröstet och påstår att man noga följer vetenskapliga principer. Denna avgrundsklyfta mellan påståenden och verklighet är, för mig (President för *Independent Committee on Geoethics*), direkt upprörande.

Även av detta skäl **måste ansökan avslås.**

Vidare perspektiv

Det var snart 40 år sedan man började arbeta med SKB-3 metoden. Under dessa år har arbetet drivits mycket ensidigt och framgångsinriktat. Nu borde det stå klart att SKB-3 metoden inte fungera i Forsmarksområdet – och troligen ingen annan stans heller.

Om man till varje pris vill bli av med avfallet,
– så framstår Djupa Borrhål som en bättre metod

Om man däremot vill spara energiresurser och behålla handlingsfriheten
inför bättre lösningar inom en mer eller mindre snar framtid,
– så framstår DRD-metoden om det naturliga alternativet

Egentligen borde samtliga 3 alternativ utretts parallellt, så att valet blev ett verkligt val
– inte en förutbestämd produkt som nu i slutskedet visar sig inte hålla måtten.